

تقسیم هنرمندان به ارزشی و غیر ارزشی بی معناست

حجت الاسلام والمسلمین دکتر حسن روحانی رئیس جمهوری دیشب در جمع هنرمندان و اعضای تشکلهای فرهنگی و هنری که در محل تالار وحدت تهران برگزار شد، تأکید کرد که تقسیم‌بندی هنرمندان به ارزشی و غیرارزشی بی‌معناست.

رئیس جمهوری در جمع صمیمی هنرمندان:
تقسیم هنرمندان به ارزشی و غیر ارزشی بی معناست
هنر بدون آزادی معنا ندارد

حجت الاسلام والمسلمین دکتر حسن روحانی رئیس جمهوری دیشب در جمع هنرمندان و اعضای تشکلهای فرهنگی و هنری که در محل تالار وحدت تهران برگزار شد، تأکید کرد که تقسیم‌بندی هنرمندان به ارزشی و غیرارزشی بی‌معناست.

وی افزود: هنرمند جهان را بازآفرینی می‌کند و کار او در مسیر ارزش‌های الهی است. هنرمند البته در مسیر هنر باید با مردم، ذوق مردم و خواست مردم خود را نزدیک کند.

آنچه در پی می‌آید، سخنان رئیس جمهوری در نشست صمیمی با اهالی هنر است:

برای من شبی به یاد ماندنی است چون میهمان اصحاب فرهنگ و هنر و فرهیختگان هستم. دعوت شما را و مهمانی شما را پاس می‌دارم. با اهل هنر از هنر گفتن بسیار سخت است معمولاً دولتمردان، سیاستمداران و حتی فیلسوفان و روشنفکران چنان با هنرمندان سخن گفته‌اند که گویی قصد تعیین تکلیف برای آنان دارند آنان نگاه هنرمندان را چنان در قالب و فرم آن خلاصه دیده‌اند که فکر کرده‌اند هنر دستور دانی و سفارش کردنی است.

دکتر روحانی در ادامه با اشاره به اینکه هنر قالب نیست، هنر قالب و معنا است و هنر خلاقیت است، این نوع جلسات را برای هم‌اندیشی و همفکری اهالی اقلیم‌های متنوع فکری ضروری دانست تا از همدیگر درک نزدیک‌تر و متقابل داشته باشند.

وی افزود: ذات هنر با مفهوم خیر و نیکی یکی است. قبل از عصر جدید، هنر بسیار فراتر از هنرهای زیبا تفسیر می‌شد. هنر گفتگو، هنر معاشرت، هنر دیپلماسی، هنر زندگی مسالمت‌آمیز، هنر زندگی بدون کینه.

هر کار بی‌عیبی هنر است. عیبش که گفتی هنرش را هم بگو. و ما همه باید تلاش کنیم هنرمندانه حرف بزنیم هنرمندانه عمل کنیم. هنرمندانه با هم تعامل داشته باشیم. هنر با ارزش پیوند ذاتی دارد. هنر یعنی خروج فکر از سطح عادی به سطح متعالی همان که در عرفان و فلسفه اسلامی به عالم اعلا تعبیر می‌شود.

دکتر روحانی گفت: هر هنرمندی می‌خواهد به معنای جهان و عمق جهان برسد. علاوه بر اینکه هنر به همه جان می‌دهد، این هنرمند است که رودخانه را، کوه‌ها را، بلبل را، شمع را، پروانه را به سخن وا می‌دارد. اگر بگوییم هنر، مرده را زنده می‌کند، سخنی به گراف نگفته‌ایم. پس تقسیم هنرمندان به هنرمندان ارزشی و غیر ارزشی بی‌معناست.

رئیس جمهوری در ادامه افزود: هنر یعنی ارزش و هنرمند ارزشمند است که با کار خلاقانه به تعالی می‌رسد که خلقت، بزرگترین مظهر قدرت خدای لایزال است. هنرمند جهان را بازآفرینی می‌کند و کار او در مسیر ارزش‌های الهی است.

روحانی با اشاره به این نکته که هنرمند، در مسیر هنر باید با مردم، ذوق مردم، خواست مردم، خود را نزدیک کند، تأکید کرد: هنر، بدون آزادی معنا ندارد و خلاقیت تنها در سایه حریت امکان‌پذیر است، اما اعمال محدود کننده‌ای نیز برای هنر وجود دارد.

قبل از آنکه شما از سانسور و ممیزی بگویید، خود اجتماع، اولین قدم برای قرار دادن چارچوب برای هنر است. عادات، رسوم، اخلاق جامعه، فهم‌ها و درک‌ها همه اینها مرزبندی‌هایی را برای هنر مشخص می‌کند. گفت: «هنر مردمی باشد و راستی» همه هنر همین است که حکیم سخن فردوسی بزرگ گفته است. مردمی بودن و صداقت. این همه هنر است.

روحانی در ادامه گفت: من گاهی اوج هنر ایرانی را در حافظ می‌بینم. حافظ شیرازی، هنرمند ایرانی می‌تواند مقتدایش حافظ باشد. حافظ، حافظه تاریخی، ادبی و هنری ملت ایران است با سینه‌ای مالمال از آموزه‌های دینی و قرآنی اما از جهل و خرافه و ریا بیزار.

برای هنر و در واقع شاعری هنر ملی ایرانیان است. حافظ با همه نقد و انتقادی که بر حکومت و جامعه داشت، در طول تاریخ، کتابش قدر دیده و بر صدر نشسته است و گاهی آنچنان تعالی یافته که جایگاهش در کنار کتاب حق و قرآن مجید قرار گرفته است. حافظ به قول بعضی‌ها رند روشنفکر زمان خود بود در عین ایمان و در عین انتقاد هرگز از ایمانش دست برنداشت و هرگز از انتقادش پشیمان نشد.

روحانی افزود: هنرمند نه قرار است زینت المجالس باشد و نه اپوزیسیون. هنرمند نه قرار است نوک پیکان تحولات سیاسی باشد و نه قرار است گوشه نشین خرابات و خانه. هنرمند قرار نیست هر چه دولت یا جامعه یا حتی روشنفکران می‌گویند به تصویر بکشد که او برداشت خود را دارد و قرار نیست با دولت یا جامعه در ستیز باشد.

روحانی تأکید کرد: هنر و آزادی رابطه مستقیم دارد. در فضای غیر آزاد، هنر واقعی خلق نخواهد شد. ما در بخش هنر نمی‌توانیم با دستور هنر را بیافرینیم. هرگونه فضای امنیتی می‌تواند جوانه هنر را بخشکاند. به تعبیر اقبال، «هرگاه مغزی کوتاه نظر زمام امور را در دست گرفت، هنر مجال بروز نیافت»، پس ما باید فضای مناسب را برای هنر فراهم کنیم. دولت برای خود رسالت ترویج را برعهده می‌گیرد و هنر فرمایشی را در دستور کار خود قرار نمی‌دهد. البته درباره بعضی از موضوعات ملی مثل فرهنگ ایران و اسلام دولت موظف است از آنها بیشتر حمایت کند یعنی آنچه که هویت اسلامی و ایرانی ما را نگه می‌دارد و تعالی می‌بخشد ای کاش می‌شد افتخارات هنری ما به نمایش در آید. ای کاش می‌شد روی داستان‌های شاهنامه فردوسی و مثنوی مولوی که هر دو اینها آکنده از قصه‌های دینی و ایرانی است به صورت آثار نمایشی، تلویزیونی و رمان‌های خواندنی سرمایه‌گذاری کرد. دولت خود را موظف می‌داند در اینگونه امور، هم حمایت کند، هم تشویق.

روحانی در ادامه افزود: قبل از انقلاب بخش بزرگی از جامعه ما از هنر فاصله داشت. امام به عنوان احیاگر قرن که آزادی را برای این سرزمین به ارمغان آورد یکی از خدماتش این بود که بین مردم متدین و هنرآشتی برقرار کرد در دوران او بود که به عنوان یک مرجع عالیقدر حلیت هنر موسیقی با پرداختن به سرودهای انقلابی و میهنی فراهم شد بسیاری از آثار ادبی و هنری اجازه نشر یافتند. در تاریخ روحانیت شیعه، تنها فقیهی بود که از یک فیلم و فیلمساز روشنفکر به نیکی یاد کرد. رئیس جمهوری با اشاره به اینکه انقلاب راه را برای توسعه هنر در همه لایه‌های اجتماعی هموار کرد، افزود: انقلاب موسیقی سنتی، یا به بیانی بهتر موسیقی ملی ایران را احیا کرد. قبل از انقلاب موج موسیقی‌های غربی و پاپ به گونه‌ای بود که موسیقی سنتی را ویران کرد اما انقلاب شرایطی را فراهم کرد که هنرمندان بزرگی که قبل از انقلاب هم بودند در فضای امن بعد از انقلاب رشد کردند و بالیدند و تیراژ موسیقی سنتی ما بالا رفت و رونق گرفت. در حوزه سینما و هنر نمایشی هم انقلاب برکات زیادی داشت. همه منتقدان می‌گویند دهه 70 دهه اوج سینمای ایران بود و آثار بزرگ و متفکرانه و هنرمندانه به جامعه ما عرضه شد تا جایی که ایران امروز یکی از مدعیان جوایز جهانی مانند اسکار است و جالب‌تر اینکه در فضای بعد از انقلاب زنان هنرمند بسیاری در بخش‌های مختلف هنر از جمله در سینما رشد کردند تا جایی که نه فقط بازیگری را برعهده گرفتند، کارگردانی و نویسندگی را هم به عهده داشتند در حالی که قبل از انقلاب خانواده‌های مذهبی اجازه نمی‌دادند اعضای خانواده آنها در این زمینه ورود کنند و این، یکی دیگر از خدمات انقلاب بود.

دکتر روحانی تأکید کرد، این دولت قصد ندارد ممیزی را در فرهنگ و هنر به صورت راه و مسیری که مانع کار هنرمندان باشد ادامه دهد. ممیزی باید در چارچوب قانون و هدفمند باشد. اگر قانون ما ابهام دارد، باید قانون شفافی را در اختیار همگان قرار دهیم.

کار وزارت ارشاد باید تقریباً کاری اداری باشد، اگر می‌خواهیم کار ممیزی را انجام دهیم، باید گروهی از فرهیختگان، اندیشمندان، هنرمندان و عالمان در کنار هم بنشینند و آنها بر هنر نظارت کنند.

رئیس جمهوری گفت: هنرمند می‌تواند بر هنر نظارت کند، کارمند دولتی نمی‌تواند ناظر خوبی برای هنر باشد. چرا نظارت بر سینما و کتاب و موسیقی را به اهلش واگذار نکنیم چه اشکالی دارد که انجمن‌های صنفی بخشی از بار مسئولیت ارشاد را بر دوش بگیرند. به هم اعتماد کنیم، دوران دوران اعتماد است. وظیفه دولت مداخله در هنر نیست، دولت در زمینه امنیت ملی و

سیاست خارجی می‌تواند دخالت کند، البته سیاست‌های کلی سیاست خارجی توسط رهبر معظم انقلاب تعیین می‌شود. در حوزه‌های اقتصاد و فرهنگ باید تصدی‌گری دولت به حداقل برسد. ما در شرایطی نیستیم که دولت بتواند آثار هنری خلق کند و هیچ دولتی نتوانسته است آثار هنر فاخری را به وجود بیاورد.

دکتر روحانی در ادامه با انتقاد از کسانی که برخی، هنرمندان را به غرب‌زدگی متهم می‌کنند گفت: آن‌ها استدلالشان این است که بدنه هنر را فساد فرا گرفته و باید این بنا را ویران کرد و از نو ساخت. این تفکر غلطی بود که در ذهن بعضی‌ها وجود داشت. هنر، خطر نیست و هنرمند امنیت کشور را به خطر نمی‌اندازد.

در هر جامعه‌ای ممکن است خطاهایی وجود داشته باشد ولی نمی‌توان بر این است یک مجموعه فرهیخته و بزرگ را در کشور زیر سؤال برد. این، قضاوتی نابجا و ظالمانه است، اصحاب هنر مشکلات فراوانی دارند، برخی از این مشکلات امشب در اینجا بیان شد. رئیس جمهوری ادامه داد: دولت وظایف خود را در چارچوب قانون اساسی انجام خواهد داد و در حد توان و امکاناتش از هنر حمایت خواهد کرد. دولت به قول‌هایی که به شما و مردم داده است عمل خواهد کرد. کارت زرد برای این دولت نگرانی نیست ما به امثال آقای جنتی به عنوان مدافع حقوق هنرمندان و آزادی افتخار می‌کنیم. در هر مسیری مشکلات وجود دارد. سوختن و هیچ نگفتن هنر است.

رئیس جمهور ادامه داد: هر نظامی خطوط قرمزی دارد ولی خطوط باید صریح شفاف و قانونی باشد تا از اعمال سلیقه جلوگیری شود. در این زمینه دولت تمام قدم‌هایی لازم را برمی‌دارد. اگر مقررات روشن داشته باشیم، می‌توانیم امور را به صنف‌ها واگذار کنیم آن‌ها بهتر از کارمند دولت نظارت می‌کنند و عاشق کشورشان هستند. ما باید اقتصاد فرهنگ را پویا کنیم، دولت این را جزو وظایف خود می‌داند. روشن است که در تولید باید اول تقاضا را تحریک کرد، مردم ما باید کالاهای فرهنگی را ارج بنهند. دستوری شدن هنر، مانع خلاقیت هنرمند می‌شود و اجازه نمی‌دهد که هنر جذاب برای مخاطب رشد کند.

دکتر روحانی در پایان با بیان اینکه دولت برای تحقق اهدافش به سویی هنرمندان دست نیاز دراز می‌کند تأکید کرد: دولت تداوم امید در میان مردم را می‌خواهد از شما می‌خواهم آثار امیدبخش تولید کنید. تولید آثار یأس‌آور کافی است. دولت در فکر ایجاد آشتی ملی است، دولت در پی وحدت ملی است. دولت می‌خواهد کینه‌ها از سینه‌ها برداشته شود. شما هستید که می‌توانید زمینه را آماده کنید. دولت می‌خواهد بین حقوق و وظایف تعامل باشد. دولت با خشونت و افراط مخالف است می‌خواهیم با همه توان افراطیون را به انزوا برانیم. برخی هنوز صدای ملت را در 24 خرداد نشنیده‌اند. این افراد بهتر است پنبه‌ها را از گوش‌هایشان بیرون بیاورند.

پیش از سخنان رئیس جمهوری گروهی از نویسندگان و هنرمندان به بیان مشکلات و مسائل مربوط به حرفه خود پرداختند.